

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА:

**Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності D8 «Право», ОПП «Приватне право
та інтелектуальна власність»**

Черкаси 2025

Рецензенти:

Волошкевич Геннадій Андрійович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького;

Юрко Сергій Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри історії та права Черкаського державного технологічного університету..

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького (протокол № 3 від 24 квітня 2025 року)

Авторське право та суміжні права: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності D8 «Право», ОПП «Приватне право та інтелектуальна власність».
Укладач: Іващенко В.А., Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2025. 44 с.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Силабус дисципліни (загальний опис курсу).....	5
3. Обсяг та характеристика курсу.....	6
4. Тематика та зміст лекційних занять.....	7
5. Тематика та завдання до семінарських занять (денна/заочна форма навчання).....	
6. Питання для самоконтролю	13
7. Модульні контрольні роботи.....	
8. Критерії та система оцінювання курсу.	
9. Список рекомендованих джерел та літератури курсу.....	

ВСТУП

Методичні рекомендації з дисципліни «Авторське право і суміжні права» розроблено у відповідності до Закону «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання.

Методичні рекомендації спрямовані на полегшення підготовки студентів до семінарських занять, розширення їхніх знань про інститут авторського права та суміжних прав в системі права інтелектуальної власності, набуття навичок застосування цих знань на практиці у різних ситуаціях, швидкого орієнтування у складних ситуаціях та знаходження шляхів вирішення проблемних питань. У тексті методичних рекомендацій за qr кодом наведено матеріали презентацій які відображають основний зміст тем, що пропонується до вивчення. Укладачем додається перелік завдань для самостійного вивчення та обговорення на практичних заняттях. Також подано низку практичних завдань спрямованих на формування компетентностей передбачених освітнім стандартом та ОПП. Методичні рекомендації сприяють організації дослідницької роботи студентів. Одночасно із посиленням вимог щодо дотримання норм наукової етики створюють умови щодо організованого вибору тематики індивідуальних робіт, їх оформлення та презентації. Такий підхід дозволяє мінімізувати плагіат, спонукати до творчого підходу та дотримання принципів академічної доброчесності.

2. Силабус курсу

 <p>ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Богдана Хмельницького</p>	Силабус навчальної дисципліни			
	«Авторське право та суміжні права»			
	Статус дисципліни: навчальна дисципліна обов'язкового компонента фахового переліку			
Галузь знань	«Право»			
Спеціальність	D8 «Право»			
Освітня програма	«Приватне право та інтелектуальна власність»			
Ступінь вищої освіти	Магістр			
Форма навчання	Денна, заочна			
Курс	1 курс			
Семестр	1			
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90
Семестровий контроль	Екзамен			
Викладач	Іващенко Віктор Анатолійович Іващенко Віктор Анатолійович д.ю.н., доцент, доцент			
Контактна інформація	vikvator777@vu.cdu.edu.ua			
Кафедра	Інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін			
Навчально-науковий інститут / Факультет	ННІ Економіки і права			
Мова викладання	українська			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Курс «Авторське право і суміжні права» вивчає загальні положення авторського права, тенденції розвитку, основні інститути права інтелектуальної власності, серед яких важливе місце посідає інститут авторського права і суміжних прав.			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є вивчення питань правового регулювання відносин, пов'язаних із створенням, розпорядженням та використанням результатів творчої діяльності людини у гуманітарній сфері,			

	розкриття змісту основних нормативних актів авторського права і суміжних прав, розуміння їх ролі у регулюванні суспільних відносин.
Програмні результати (Чому можна навчитися)	У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати і розуміти фундаментальні і прикладні аспекти авторського права та суміжних прав, розуміти основні категорії охорони та захисту авторських та суміжних прав; уміти використовувати в професійній діяльності знання, вміння самостійно вирішувати складні практичні завдання, вміння аналізувати конкретні обставини з урахуванням економічних та правових реалій; складати тексти документів, необхідних для набуття та реєстрації прав на об'єкти авторського права; розпоряджатися майновими правами. зокрема, ефективно використовувати передбачені законом засоби захисту авторських та суміжних прав. орієнтуватися в сучасних підходах до розуміння основних порушень авторського права та суміжних прав; знати основні типи види порушень авторського права; вміти запобігати появі фактів плагіату, вести претензійну роботу в сфері авторського права та суміжних прав.
Компетентності (Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями)	Курс «Авторське право та суміжні права» забезпечує формування компетентностей, передбачених ОПП. ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі,

у ситуаціях правової невизначеності. СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності. СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості. СК16. Здатність застосовувати акти законодавства у сфері інтелектуальної власності з метою ефективної охорони та захисту прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності.

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. РН 18. Аналізувати та оцінювати практичні аспекти застосування норм законодавства у сфері охорони прав інтелектуальної власності. РН 19. Використовувати знання у сфері інтелектуальної власності з метою розв'язання практичних проблем, пов'язаних з охороною та захистом прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності. РН 20. Здійснювати розробку

	<p>проектів юридичних документів пов'язаних з набуттям та розпорядженням правами інтелектуальної власності. РН 21. Використовувати знання та практичні навички договірної та претензійно-позовної роботи у сфері приватного права та інтелектуальної власності.</p>	
Зміст дисципліни	<p>Змістовий модуль I . Авторське право</p> <p>Тема 1. Об'єкти та суб'єкти авторського права</p> <p>Тема 2. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права.</p> <p>Тема 3. Виникнення, здійснення та межі авторських прав.</p> <p>Тема 4. Авторські договори.</p> <p>Змістовий модуль II. Суміжні права, колективне управління та захист авторського права і суміжних прав.</p> <p>Тема 5. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав.</p> <p>Тема 6. Управління майновими авторськими та суміжними правами.</p> <p>Тема 7. Захист авторського права та суміжних прав.</p>	
Розподіл годин	Лекційні	14
	Практичні/семінарські	16
	Лабораторні	-
	Самостійна робота	60
Критерії оцінювання роботи студентів	<p>Поточними формами контролю є: презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань. Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, який визначається до кожного завдання через якісні критерії і трансформується в мінімальну</p>	

	<p>позитивну оцінку обраної для даної дисципліни шкали. Після завершення курсу використана шкала перенормовується у накопичувальну 100-бальну і ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F) шкали. Контроль проводиться у чотири етапи: вхідний (у формі тестів для визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, що забезпечують цей курс; за результатами цього контролю розробляються заходи індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу тощо), поточний (при проведенні лекцій, практичних, лабораторних, семінарських та інших занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом матеріалу курсу та підготовленості студента до виконання конкретних видів навчальної діяльності), проміжний (модульного; при завершенні вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни) та семестровий контроль.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Аудиторія теоретичного навчання, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали.</p>

3. Обсяг і характеристика курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Приватне право та інтелектуальна власність, D8 Право	Приватне право та інтелектуальна власність, D8 Право
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	1	1
обов'язкова /вибіркова	обов'язкова	обов'язкова
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Кількість годин навчальних занять	30	16
Лекційні заняття	14	8
Практичні заняття	0	0
Семінарські заняття	16	8
Лабораторні заняття	0	0
Самостійна та індивідуальна робота	60	74
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

4. Тематика та зміст лекцій.

Лекція 1.

Тема. Об'єкти та суб'єкти авторського права

Логіка викладу:

1. Поняття та загальна характеристика об'єктів авторського права.
2. Вимоги до творів як об'єктів авторського права.
3. Види об'єктів авторського права. Самостійні та несамостійні (похідні і складені) твори як об'єкти авторського права.
4. Твори, що не можуть бути об'єктами авторського права.
5. Поняття та загальна характеристика суб'єктів авторського права.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Лекція 2.

Тема. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права

Логіка викладу:

1. Поняття особистих немайнових прав автора.
2. Поняття та загальна характеристика майнових прав автора.
3. Винагорода за використання творів
4. Випадки вільного використання творів.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Лекція 3.

Тема. Виникнення, здійснення та межі авторських прав.

Логіка викладу:

1. Виникнення авторського права. Презумпція авторського права.
2. Державна реєстрація авторського права в Україні.
3. Авторське право на службові твори.
4. Строки охорони авторських прав.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Лекція 4.

Тема. Авторські договори.

Логіка викладу:

1. Поняття та види авторського договору.
2. Зміст і сторони авторського договору.
3. Припинення та розірвання авторського договору.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Лекція 5.

Тема. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав.

Логіка викладу:

1. Поняття і загальна характеристика об'єктів суміжних прав. Умови, що ставляться до об'єктів суміжних прав.
2. Поняття суб'єктів суміжних прав. Види суб'єктів суміжних прав.
3. Виникнення та здійснення суміжних прав. Немайнові та майнові права суб'єктів суміжних прав.
4. Вільне використання об'єктів суміжних прав.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Лекція 6.

Тема. Управління майновими авторськими та суміжними правами.

Логіка викладу:

1. Управління майновими правами та його загальна характеристика
2. Особливості організації колективного управління
3. Реєстрація ОКУ.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Лекція 7.

Тема. Захист авторського права та суміжних прав.

Логіка викладу:

1. Поняття та порядок захисту авторського права та суміжних прав.
2. Види порушення авторського права та суміжних прав.
3. Відповідальність за порушення авторського права та суміжних прав.
4. Поняття академічної доброчесності, плагіату та пошук плагіату в текстах.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

5. Тематика та завдання до семінарських занять (денна/заочна форма навчання).

Семінар 1

Тема. Поняття, загальна характеристика та джерела авторського права і суміжних прав. Міжнародна охорона авторського права і суміжних прав.

План семінарського заняття:

1. Поняття та загальна характеристика авторського права і суміжних прав.
2. Завдання і функції авторського права і суміжних прав. Принципи авторського права і суміжних прав.
3. Джерела авторського права і суміжних прав: Конституція України як джерело авторського права і суміжних прав; Регулювання нормами Цивільного кодексу відносин, пов'язаних зі створенням і використанням творів науки, літератури та мистецтва та інших об'єктів авторського права і суміжних прав; Загальна характеристика підзаконних нормативно-правових актів як джерел авторського права і суміжних прав.
4. Система міжнародної охорони авторського права і суміжних прав. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Тематика презентацій:

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів.
2. Всесвітня конвенція про авторське право.
3. Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення («Римська конвенція»).

4. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм.
5. Договір ВОІВ про виконання і фонограми.
6. Договір ВОІВ про авторське право.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: підготовка до виступу на семінарському занятті, презентації, участі у дискусії.

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії та у вирішенні практичних завдань.

Форма контролю

Усне опитування, перевірка виконання студентами завдань.

Семінар 2

Тема. Об'єкти та суб'єкти авторського права

План семінарського заняття:

1. Поняття та загальна характеристика об'єктів авторського права. Вимоги до творів як об'єктів авторського права.
2. Види об'єктів авторського права. Самостійні та несамостійні (похідні і складені) твори як об'єкти авторського права.
3. Твори, що не можуть бути об'єктами авторського права.
4. Поняття та загальна характеристика суб'єктів авторського права.
5. Класифікація суб'єктів авторського права

Тематика презентацій:

1. Характеристика співвідношення понять автор та суб'єкт авторського права.
2. Здійснення авторських прав неповнолітніх та недієздатних громадян.
3. Службові твори як об'єкти авторського права.

Практичні завдання (кейси):

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами на семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням)

Завдання 1.

Визначте, які з наведених об'єктів охороняються нормами авторського права?:

- А) Закон України "Про авторське право і суміжні права";
- Б) лекція проф. В.Ф.Сірка "Міжнародно-правові аспекти захисту програмного забезпечення";
- В) пісня "Весна" (слова і музика О.Скрипки);

- Г) українська народна пісня "Ой не ходи, Грицю...";
- Д) виконання пісні "Весна" О.Скрипкою та учасниками групи «ВВ»
- Е) винайдений проф. В.А. Петренком спосіб одержання золота із ртуті, детально описаний у його монографії;
- Є) комп'ютерна програма WEST;
- Ж) аранжування пісні "Весна";
- З) здійснений на студії "K&P" запис пісні "Весна".

Завдання 2.

14-річний О. написав пісню і, акомпануючи собі на гітарі, записав її на флешку. Касету із записом О. дав К, відомому барду, щоб той послухав і дав свою оцінку пісні. Послухавши запис, К. повернув флешку О. і сказав, що пісня написана на низькому аматорському рівні. Через деякий час на своєму концерті К. виконав написану О. пісню, Назвавши себе її автором. Дізнавшись про це, О. заявив, що він є автором пісні, і що К. не мав права виконувати дану пісню без його дозволу. К. заперечував проти висунутих вимог, стверджуючи, що в даному випадку пісня не підлягає охороні з таких причин:

- вона написана 14-річною особою з мінімальним обсягом цивільної дієздатності;
- пісня не була обнародована О.;
- пісня написана аматором – О. на низькому рівні і без професійного виконання К. не являє ніякої художньої цінності;
- О. записав на флешку не саму пісню, а лише її виконання. Сама ж пісня не виражена в об'єктивній формі, оскільки для цього слід було б написати текст пісні та її музику у нотах;
- О. не вмістив на флешці знак охорони авторського права;
- О. не зареєстрував свої права на пісню.

Батьки О. звернулися за консультацією до юриста. Дайте правову оцінку ситуації. Чи були порушені авторські права О., а якщо так, то які саме? Чи обґрунтовані заперечення К.?

Завдання 3.

Письменник А. написав повість "Буремні роки" і дав написаний від руки її текст своєму знайомому М., щоб той видрукував її на комп'ютері. Згодом у черговому випуску літературного альманаху "Галицькі таланти" А. побачив опубліковану повість "Буремні роки". Авторами повісті зазначались А. і М. На цей момент А. ще не обнародував повість. Свої дії М. обґрунтував тим, що оскільки він здійснював комп'ютерний набір і друк оригіналу тексту повісті без одержання винагороди, і діяльність А. по написанню повісті та діяльність М. по друку її оригіналу переслідували одну мету: створення повісті у друкованому вигляді, то відносини між

ним і А. слід вважати співавторством. При цьому М. посилався на Закон України "Про авторське право і суміжні права", згідно з яким, право опублікування та іншого використання твору належить співавторам в однаковій мірі. А., вважаючи свої авторські права порушеними, звернувся до суду. Дайте правову оцінку ситуації. Чи виникло у даному випадку співавторство, а якщо виникло, то яке саме? Чи були порушені права А., а якщо так, то які саме і у чому не виявилось?

Завдання 4.

Художник Сергєєв вів переговори з підприємством, що виготовляє вироби прикладного мистецтва та сувеніри, про використання декількох сюжетів за його ескізами, переданих ним підприємству. У журнал він передав статтю про народних художників, а у видавництво – рукопис книги на ту ж саму тему. Крім того, Сергєєв брав участь у зйомках науково-популярного фільму як консультант. Після смерті Сергєєва його спадкоємці вимагали від відповідних організацій оформити відносини, учасником яких він був, договорами з вказівкою на всіх роботах його імені.

Які майнові і особисті немайнові права належать спадкоємцям автора?

Завдання 5.

Сердюк, Пінчук, Бугрій, Осипов та Кузнецов уклали з видавництвом договір про підготовку двотомника «Технічна документація для свердловин». Коли вийшов перший том, то його укладачами були зазначені тільки Сердюк та Пінчук. Вони ж були названі авторами вступної статті. У позовній заяві Бугрій, Осипов і Кузнецов вимагали зобов'язати видавництво опублікувати відповідні виправлення у другому томі та виплатити їм авторський гонорар. Бугрій - журналіст. Він здійснив літературну обробку опублікованих текстів. Осипов, який володіє іноземними мовами, зробив перевірку текстів за іноземними джерелами. Сердюк та Пінчук підтвердили виконання робіт Бугрієм і Осиповим. Крім того, вони зазначили, що з наданих Кузнецовим 42 авторських аркушів тексту 24 містили застарілий матеріал чи не відповідали профілю видання, а 18 - настільки недбало підготовлені, що майже цілком були ними перероблені. З представленого їм матеріалу для вступної статті загальним обсягом 2,5 авторські аркуші вони взяли лише 3 сторінки, при цьому всі положення, що містилися в даному тексті, раніше вже публікувалися. У цілому обсяг вступної статті склав близько трьох авторських аркушів. Хто

визнається співавтором твору? Які особисті та майнові права мають автори (співавтори) твору?

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: підготовка до виступу на семінарському занятті, вирішення практичного завдання, письмової роботи, участі у дискусії.

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії та у вирішенні практичних завдань.

Форма контролю

Усне опитування, контрольна робота, перевірка виконання студентами письмових завдань.

Семінар 3

Тема. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права

План семінарського заняття:

1. Поняття особистих немайнових прав автора. Право авторства. Право на недоторканість і цілісність твору (право на захист репутації автора).
2. Поняття та загальна характеристика майнових прав автора.
3. Поняття та види винагороди за використання творів автора.
4. Випадки вільного використання творів.
5. Строк охорони майнових прав автора.

Тематика презентацій:

1. Природа особистих немайнових прав.
2. Вільне використання творів без виплати та з виплатою винагороди.
3. Цитування як один із видів обмежень авторського права.
4. Права та обов'язки членів суспільства по відношенню до твору, який перейшов до суспільного надбання.

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами на семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням).

Завдання 1.

При виданні збірки гуморесок С. Руданського внаслідок помилки було змінено першу букву прізвища автора на букву «М», а також з різних прижиттєвих видань автора фактично створено нову збірку, чим, як вказали в позові потомки відомого гумориста та спілка письменників, було спотворено і саме авторство і порушено творчий задум автора.

Позивачі вимагали:

- вилучення з реалізації всіх примірників збірки;
- вилучення отриманої винагороди (комерційного доходу);
- компенсації завданої моральної шкоди;

Заперечуючи проти позову, укладачі збірки заявили, що авторське право уже припинило строк своєї дії, а помилка в прізвищі сталась не з їх вини, а з вини видавництва, якому подали правильний рукопис. Крім цього, весь тираж був проданий реалізаторам і частина його розійшлася.

Чи правомірні вимоги позивачів? Які відносини виникли в наведеному випадку? Що є предметом правовідносин? Яке рішення повинен прийняти суд? Письмово складіть проект рішення. Яке правове значення мають заперечення відповідача?

Завдання 2.

Н. звернувся із позовом про визнання його співавтором роману К. «Напередодні», в якому вказав, що він разом із відповідачем спільно створив роман «Життя». К. без його згоди дав роману нову назву, змінив імена діючих персонажів, вніс окремі виправлення і видав його у видавництві під своїм іменем.

У позові він просив суд визнати його співавтором і стягнути з К. половину виплаченого йому видавництвом гонорару. При тому гонорар був виплачений частково у грошовій формі, а частково частиною тиражу.

На попередньому засіданні суду Н. пояснив, що хотів втілити свої спогади про прожите життя та події у яких він брав участь, у мемуари. Але практично здійснити свій намір не зміг. Він познайомився з літератором К. і на протязі двох років йому розказував епізоди з свого життя. На їх підставі К. й створив згаданий роман.

Суд встановив що Н. не мав готового рукопису, і вимагав літературної обробки. Не було в нього ні щоденників, ні записів, які могли б бути використані для створення роману. Не брав Н. участі в розробці плану і сюжетної лінії роману.

Яке рішення повинен винести суд?

Яке рішення повинен був винести суд, якщо було б встановлено, що Н. передав К. щоденники із записами тих подій, у яких він брав участь?

Завдання 3.

В пародії на стиль відомого поета пародист вказав деякі відомості з його особистого життя, а при її публічному виконанні кривлявся та гримасничав. Вбачаючи порушення своїх прав, поет подав позов до суду.

Проаналізуйте наведену ситуацію. Які відносини виникли? Чи порушені права поета?

Завдання 4.

Львівське книжкове видавництво уклало з автором Коваленком договір про видання монографії «Історія Галичини». Рукопис одержав позитивні відгуки рецензентів. Але водночас були зроблені зауваження, з якими автор повністю погодився і висловив бажання внести в рукопис уточнення і доповнення. Видавництво надало автору на доопрацювання 4 місяці. Автор раптово помер. Видавництво звернулось до спадкоємців померлого з пропозицією доручити історику Артемову доопрацювати рукопис. Спадкоємці дали згоду.

Кого вважати автором випущеної в світ доопрацьованої монографії? Які особисті немайнові авторські права переходять у спадок?

Завдання 5.

При написанні кваліфікаційної праці М. використав декілька цитат з книги, автором якої був Ш., без зносок, не вказавши імені автора та джерела запозичення.

Чи були в даному випадку порушені авторські права Ш., а якщо так, то які саме? Чи мав М., взагалі, право використовувати цитати без згоди автора, а якщо мав, то яких вимог йому слід було дотримуватись? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на чинне законодавство.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: підготовка до виступу на семінарському занятті, вирішення практичного завдання, участі у дискусії.

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії та у вирішенні практичних завдань.

Форма контролю

Усне опитування, перевірка виконання студентами завдань.

Семінар 4

Тема. Виникнення, здійснення та межі авторських прав.

План семінарського заняття:

1. Виникнення авторського права. Презумпція авторського права.
2. Державна реєстрація авторського права в Україні.
3. Державна реєстрація договорів про передачу авторських прав.

Тематика презентацій:

1. Передання та перехід майнових авторських прав.
2. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.

3. Передача (відчуження) майнових прав суб'єктів авторського права.

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами на семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням.)

Завдання 1.

Скласти проект заявки щодо реєстрації авторського права на літературний твір.

Завдання 2.

С. є автором слів і музики до пісні «Свіжий вітер». До С. звернулася відома співачка О. з пропозицією укласти авторський договір. С. було представлено проект майбутнього авторського договору, у якому передбачались, зокрема, наступні умови:

- 1) до О. переходили всі майнові права на пісню;
- 2) О. набуває право при виконанні пісні називати себе її автором;
- 3) О. набуває права здійснювати будь-які зміни, переробки, аранжування пісні, а С. зобов'язується не висувати проти цього жодних заперечень, незалежно від характеру цих дій та їх впливу на пісню;
- 4) С. не вправі самостійно використовувати пісню, а також передавати права на її використання іншим третім особам;
- 5) С. позбавляється права в подальшому створювати подібні з даною пісні, крім випадків, якщо це ґрунтується на замовленні О.

С. звернувся із запропонованим проектом авторського договору до юриста. Дайте правову оцінку кожній із наведених умов авторського договору.

Завдання 3.

Багрій, як правонаступниця авторських прав свого батька – відомого письменника, подала позов до спільного підприємства «Флора» про незаконне використання її права інтелектуальної власності, що виразилось у виданні СП книги батька тиражем 100 тис. примірників.

В процесі підготовки справи до слухання було встановлено, що за своє життя її батько передав рукопис засновнику СП для ознайомлення і між ними велась підготовка проекту виключної ліцензійної угоди, але смерть автора перешкодила її укладенню. За заповітом автор передав усі свої права дочці, яка після вступу в права спадкоємниці їх уступила Московському видавництву «Максим». Відповідач також пояснив, що в період підготовки договору на підставі попередньої домовленості переказав на рахунок

автора обумовлену частину авторської винагороди і представив копію відповідного платіжного документа. Позивачка наполягала на тому, що договір її батьком не був підписаний і про одержання ним сум за платіжним документом їй нічого не відомо.

Яке рішення повинен винести суд? Чи є порушення прав інтелектуальної власності позивачки? Якщо є, то які заходи їх захисту передбачає чинне законодавство?

Завдання 4.

В 2019 році видавництво «Обрій» опублікувало повість Зотова «Випадок у горах». В червні 2023 р. автору стали відомі факти використання його твору без згоди, а саме:

- невеликий уривок з повісті був зачитаний в літературній програмі по обласному радіо;

- повість додатково видана тиражем 800 примірників рельєфно-крапковим шрифтом для сліпих та іншим видавництвом;

- за сюжетом повісті написана п'єса і відбулася вистава в Харківському театрі юного глядача;

- уривок з повісті опублікований у одному із літературних журналів та хрестоматії сучасної української літератури для школярів;

- видавництво «Новий час» опублікувало повість у перекладі на російську мову і частину тиражу імпортувало до Росії;

- один з інститутів виготовив 50 примірників твору для використання в навчальному процесі. При цьому в деяких місцях твір переривався коментарями стосовно літературних прийомів та образів, якими користувався автор.

Підготуйте письмові відповіді на поставлені питання і поясніть на цьому прикладі межі дії авторського права.

Завдання 5.

Композитор разом з поетом створили декілька весільних пісень, які були виконані в концертному залі. Видавництво звернулось до авторів з пропозицією про видання цих пісень.

З ким повинен бути укладений цей договір, якщо видавництво має намір водночас видати ноти з текстом, а також ноти і текст окремо?

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: підготовка до виступу на семінарському занятті, вирішення практичного завдання, участі у дискусії.

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії та у вирішенні практичних завдань.

Форма контролю

Усне опитування, контрольна робота, перевірка виконання студентами письмових завдань.

Семінар 5

Тема. Окремі аспекти договірних відносин у сфері авторського права.

План семінарського заняття:

1. Поняття та види авторського договору. Зміст і сторони авторського договору. Припинення та розірвання авторського договору.
2. Договір про передачу права на використання твору.
3. Договір про передачу (відчуження) авторських прав.
4. Договір замовлення).
5. Договір про розподіл майнових прав на службовий твір

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами на семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням.)

Завдання 1. Підготувати проект договору про розподіл майнових прав на твір між співавторами.

Завдання 2. Підготувати проект видавничого договору

Завдання 3. Скласти проект договору про передачу (відчуження) майнових авторських прав.

Завдання 4. Скласти проект ліцензійного договору.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: підготовка до виступу на семінарському занятті, вирішення практичного завдання, письмової роботи, участі у дискусії.

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії та у вирішенні практичних завдань.

Форма контролю

Усне опитування, перевірка виконання студентами письмових завдань.

Семінар 6

Тема. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав

План семінарського заняття:

1. Поняття і загальна характеристика об'єктів суміжних прав. Умови, що ставляться до об'єктів суміжних прав.
2. Поняття суб'єктів суміжних прав. Види суб'єктів суміжних прав.
3. Виникнення та здійснення суміжних прав.
4. Вільне використання об'єктів суміжних прав.
5. Строк дії суміжних прав.

Тематика презентацій:

1. Сфера дії суміжних прав. Принципи та критерії виникнення суміжних прав.
2. Презумпція суміжних прав.
3. Визначення суб'єктів суміжних прав у законодавстві зарубіжних країн.

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами на семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням)

Завдання 1.

У наведеному переліку виберіть об'єкти суміжних прав:

- А) переклад вірша Т.Г. Шевченка "Заповіт" на латинську мову;
- Б) аранжування пісні "Ой, хмариться...";
- В) записаний на студії КЕС альбом групи "Світ";
- Г) сатиричний монолог автора П.;
- Д) виконання сатиричного монологу його автором Н.;
- Е) фільм режисера О. "Свято квітів";
- Є) гра актрисою К. ролі у фільмі "Свято квітів";
- Ж) телепередача "Час говорити".

Завдання 2.

Учасники музичного колективу К., С. і Л. 20 жовтня 2021 р. грали на весіллі. Виконувана ними програма включала близько 50 пісень, серед яких були, зокрема:

- українська народна пісня "Горіла сосна...";
- пісня "Червона рута" (слова і музика В. Івасюка);
- пісня "Лиш вона" (слова і музика Т.Чубая – соліста сучасної групи «Плач Єремії»);
- написана автором, який жив у 18 ст., пісня "Смереки".

Визначте правомірність виконання кожної з наведених пісень.

У яких випадках допускається публічне виконання музичних творів без згоди автора чи інших осіб, які мають авторське право?

Завдання 3.

Автор М. написав пісню і на підставі авторського договору передав всі майнові права на пісню виконавцю К. Після концерту К., в програму якого була включена написана М. пісня, останній звернувся до суду з позовом про захист порушених авторських прав, які виявились у наступному:

К. перед виконанням написаної М. пісні оголосив, що зараз буде виконуватись написана ним - К. пісня;

К. змінив слова у приспіві таким чином, що пісня стала схожою на «ресторанну» пісню, чим було заподіяно шкоди честі і репутації М.;

3) К. не виплатив М. винагороду за виконання пісні.

К. проти висунутих вимог заперечував, обґрунтовуючи це тим, що між ним і автором був укладений авторський договір, згідно з яким до нього перейшли всі права на пісню. Крім того, йому як виконавцю належать суб'єктивні суміжні права, і він вправі виконувати пісню у будь-який спосіб на свій розсуд.

Вирішіть спір на основі чинного законодавства України. Чи зобов'язані виконавці дотримуватись прав авторів виконуваних ними творів? Чи порушив К. авторські права М., а якщо так, то які саме і у чому це виявилось?

Завдання 4. Складіть проект договору про передачу виключних майнових прав на виконання.

Завдання 5. Складіть проект договору про розподіл майнових прав між співавторами пісні один з яких є її виконавцем.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до виступу на семінарському занятті, вирішення практичного завдання, письмової роботи, участі у дискусії.

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії та у вирішенні практичних завдань.

Семінар 7

Тема. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав

План семінарського заняття:

1. Цілі і способи управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Поняття колективного управління та його роль у здійсненні авторського права і суміжних прав.
2. Правове регулювання компетенції та діяльності організацій колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.
3. Види організацій колективного управління та порядок їх реєстрації.
4. Функції організацій колективного управління авторським правом і суміжними правами.

Тематика презентацій:

1. Розвиток колективного управління правами в Україні.
2. Зарубіжний досвід організації системи колективного управління.
3. Організації охорони і розпорядження авторськими правами.

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням.)

Завдання 1.

Оператор ТРК «Фокус» - Р. прийшов на концерт відомого піаніста С., щоб здійснити відеозйомку концерту. Менеджер піаніста - В. заявив Р., що він забороняє здійснювати зйомку концерту, оскільки концерт раніше не записувався і вони хочуть, щоб перший запис концерту був якісним. Р. відповів, що збирається відзняти лише окремі фрагменти концерту для подальшого включення їх у інформаційно-музичну телепередачу ТРК «Фокус» «Свіжа нота». Менеджер все ж не дозволив оператору робити зйомку. Незважаючи на це, оператор таємно відзняв весь концерт піаніста С. на відеокамеру. Після цього фрагменти концерту були показані у телепередачі ТРК «Фокус» «Свіжа нота» і, крім того, весь концерт два рази повністю транслювався в ефірі ТРК «Фокус». Менеджер піаніста С. - В. звернувся із позовом у суд до ТРК «Фокус» про захист порушених суміжних прав. Чи були порушені права виконавця С, а якщо так, то які саме і у чому це виявилось? Чи вправі був менеджер С. - В. забороняти відеозйомку концерту?

Завдання 2.

У художньому фільмі «Час помсти» прозвучала пісня на слова С. і музику О., яку виконує К. У титрах до фільму було зазначено С. і О. як авторів, відповідно слів і музики пісні, проте не було вказано імені її виконавця.

1) К. звернувся за захистом його порушених прав виконавця у суд. Представник кіностудії у судовому засіданні заперечував проти позову, посилаючись на те, що між договором, укладеним між виконавцем К. та кіностудією не було встановлено, що майнові права на виконання не переходять до виробника аудіовізуального твору, тобто до кіностудії. Звідси, всі майнові права на твір належать кіностудії. А оскільки сценарієм передбачено, що пісню виконує головний герой фільму, то у титрах було вирішено вказати лише авторів слів і музики до пісні.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи були кіностудією порушені права виконавця Н., а якщо так, то які саме і в чому це виявилось?

Завдання 3.

При підготовці опери «Запорожець за Дунаєм» до постановки з виконанням головних ролей новими акторами радіостудія звернулася до театру за дозволом одночасно транслювати це виконання по радію. До театру також звернулася фірма «Астер» з проханням створити умови для проведення запису виконання опери. Коли про це дізнались виконавці, вони повідомили адміністрацію про свою незгоду, вказавши, що цим порушуються їх права і що вони не будуть заперечувати проти передачі в ефір їх виконання, починаючи з другого акту.

Якими правами користуються виконавці?

Завдання 4.

Продюсерський центр «Бігбос» звернувся з позовами про захист суміжних прав до ряду студій звукозапису та продавців аудіокасет із записами популярних шлягерів. У них вказувалось, що вказаними суб'єктами без дозволу позивача відтворюються та продаються копії створених у центрі записів. Внаслідок неякісного піратського перезапису порушується ділова репутація центру. В позовах вимагалось відшкодувати заподіяну шкоду в розмірі 3 000 000 гривні солідарно, вилучити та знищити всю контрафактну продукцію, компенсувати заподіяну моральну шкоду та припинити діяльність відповідачів.

Яке рішення повинен винести суд? Чи правомірні вимоги позивача?

Завдання 5.

Студією звукозапису "Бірмінгем" був здійснений запис виконання співаком С. пісні "Кохай мене..." При цьому співак дозволив студії подальше відтворення фонограми, відобразивши це у договорі. Після цього студія " Бірмінгем " здала фонограму в найм строком на 3 місяці одній із місцевих FM-радіостанцій. Виконавець С. звернувся до FM-радіостанції з вимогами припинити передачу в ефір запису його виконання

і сплатити йому винагороду за попередню передачу в ефір. FM-радіостанція відмовила у задоволенні цих вимог, оскільки між нею і студією звукозапису " Бірмінгем " був укладений відповідний договір про здачу фонограми в найм, за яким FM-радіостанція вже сплатила певну суму грошей студії звукозапису.

Чи були порушені права виконавця С, а якщо так, то які саме і у чому це виявилось? Чи вправі була студія звукозапису здавати в найом фонограму? Чи має С. право на одержання винагороди від радіостанції за використання запису його виконання?

Семінар 8

Тема. Захист авторського права та суміжних прав
(2 год.)

Мета: засвоєння матеріалу, отриманого на лекційному занятті та в процесі самостійної роботи над темою, формування навичок вирішення практичних завдань, опираючись на чинну нормативну базу та вміння висловлювати власну точку зору з дискусійних питань.

План семінарського заняття:

1. Поняття та порядок захисту авторського права та суміжних прав (неюрисдикційний та юрисдикційний порядок захисту, претензійна робота)
2. Види порушення авторського права та суміжних прав.
3. Цивільно-правова відповідальність за порушення авторського права та суміжних прав.
4. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення авторського права та суміжних прав.
5. Поняття академічної доброчесності, плагіату та пошук плагіату в текстах.

Тематика презентацій:

1. Формування доказової бази у сфері порушення авторських і суміжних прав.
2. Судова експертиза у сфері авторського права та суміжних прав.

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням)

Завдання 1.

У березні 2019 р. співробітниками юридичного відділу страхової компанії «Ризик» розроблено ініціативний проект Закону України «Про страхову справу» і розповсюджений для обговорення серед страхових компаній м. Харкова, а один примірник направлено у Верховну Раду України. Через деякий час з'ясувалось, що окремі його ідеї були використані в роботі та локальних нормативних актах страхової компанії «Поліс», зокрема у її Правилах добровільного страхування кредитів. Вважаючи порушенням належне СК «Ризик» авторське право, у господарський суд Харківської області було подано позов про відшкодування заподіяних збитків, у тому числі втраченої вигоди, а також вилучення та спрямування на її користь незаконно отриманих в результаті порушення прибутків.

Проаналізуйте вказану ситуацію і підготуйте письмові відповіді на питання: що є об'єктом авторського права і які об'єкти цим правом не охороняються? Чи вправі господарський суд розглядати вказаний позов? Чи підлягають задоволенню вимоги позивача? Яке рішення повинен прийняти суд?

Завдання 2.

Програміст за фахом, Мороз, розробив комп'ютерну програму для ведення автоматизованого бухгалтерського обліку на підприємствах. Програма була створена за трудовим договором, укладеним гр. Морозом (автором) з приватним підприємством «Альтаір». Після закінчення роботи над програмою автор передав її роботодавцю, за що той сплатив йому обумовлену договором грошову винагороду. Через деякий час (приблизно півроку) автору програми стало відомо, що приватне підприємство «Альтаір» уклало декілька авторських договорів, згідно з якими право на використання вищевказаної програми було передано іншим підприємствам. Гр. Мороз, вважаючи себе автором програми, звернувся до суду з позовом на приватне підприємство «Альтаір», в якому прохав суд винести рішення про припинення розповсюдження програми і відшкодування йому завданих збитків. Свої вимоги позивач мотивував тим, що згідно з чинним законодавством саме йому, а не відповідачу, належить авторське право на створену програму та що умовами трудового договору не було передбачено право відповідача на розповсюдження програми.

Яке рішення повинен прийняти суд? Що таке комп'ютерна програма і які особливості регулювання відносин по їх створенню та використанню? Які особливості режиму службових комп'ютерних програм ?

Завдання 3.

Видавництво «Центрінформ» випустило серію брошур з тостами і піснями від Олексія Балдакова, куди без згоди авторів та їх правонаступників включено їхні твори без виплати авторської винагороди. Дочка та внучка поета Льва Ошаніна заявили видавництву претензію, а коли конфлікт не вдалося владнати, то звернулася з позовом про компенсацію морального збитку на суму 2200 мінімальних зарплат.

Проведіть юридичний аналіз наведеної ситуації. Яке рішення повинен винести суд? Підготуйте проект позовної заяви.

Завдання 4.

Автори навчального посібника «Обчислювальна техніка» уклали угоду з видавництвом, не вказавши в угоді строку випуску твору в світ та строку дії угоди. По закінченні року від дня передання видавництву рукопису автори поцікавились, коли їх посібник буде випущений у світ. Не одержавши конкретної відповіді, вони передали даний посібник іншому видавництву, домовившись про строк видання. Угоду з першим видавництвом вони пообіцяли розірвати. Коли автори повідомили видавництво про розірвання угоди, видавництво їм відповіло, що оскільки в угоді строк не був передбачений, це означає, що права на даний посібник передані видавництву назавжди і автори цього посібника більше ніякими авторськими правами не користуються.

Чия позиція в цьому спорі є обґрунтованою і як він повинен бути вирішений, якщо автори звернуться з позовом до суду?

Тематика та зміст лекційних та семінарських занять заочної форми навчання.

Лекція 1.

Тема. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права

Логіка викладу:

5. Поняття особистих немайнових прав автора.
6. Поняття та загальна характеристика майнових прав автора.
7. Винагорода за використання творів
8. Випадки вільного використання творів.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Лекція 2.

Тема. Виникнення, здійснення та межі авторських прав.

Логіка викладу:

5. Виникнення авторського права. Презумпція авторського права.
6. Державна реєстрація авторського права в Україні.
7. Авторське право на службові твори.
8. Строки охорони авторських прав.

Матеріали лекції доступні після переходу за QR кодом.

Семінар 1

Тема. Виникнення, здійснення та межі авторських прав.

План семінарського заняття:

4. Виникнення авторського права. Презумпція авторського права.
5. Державна реєстрація авторського права в Україні.
6. Державна реєстрація договорів про передачу авторських прав.

Тематика презентацій:

4. Передання та перехід майнових авторських прав.
5. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.
6. Передача (відчуження) майнових прав суб'єктів авторського права.

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами на семінарських заняттях, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням.)

Завдання 1.

Скласти проект заявки щодо реєстрації авторського права на літературний твір.

Завдання 2.

С. є автором слів і музики до пісні «Свіжий вітер». До С. звернулася відома співачка О. з пропозицією укласти авторський договір. С. було представлено проект майбутнього авторського договору, у якому передбачались, зокрема, наступні умови:

- 1) до О. переходили всі майнові права на пісню;
- 2) О. набуває право при виконанні пісні називати себе її автором;
- 3) О. набуває права здійснювати будь-які зміни, переробки, аранжування пісні, а С. зобов'язується не висувати проти цього жодних заперечень, незалежно від характеру цих дій та їх впливу на пісню;

4) С. не вправі самостійно використовувати пісню, а також передавати права на її використання іншим третім особам;

5) С. позбавляється права в подальшому створювати подібні з даною пісні, крім випадків, якщо це ґрунтується на замовленні О.

С. звернувся із запропонованим проектом авторського договору до юриста. Дайте правову оцінку кожній із наведених умов авторського договору.

Завдання 3.

Багрій, як правонаступниця авторських прав свого батька – відомого письменника, подала позов до спільного підприємства «Флора» про незаконне використання її права інтелектуальної власності, що виразилось у виданні СП книги батька тиражем 100 тис. примірників.

В процесі підготовки справи до слухання було встановлено, що за своє життя її батько передав рукопис засновнику СП для ознайомлення і між ними велась підготовка проекту виключної ліцензійної угоди, але смерть автора перешкодила її укладенню. За заповітом автор передав усі свої права дочці, яка після вступу в права спадкоємниці їх уступила Московському видавництву «Максим». Відповідач також пояснив, що в період підготовки договору на підставі попередньої домовленості переказав на рахунок автора обумовлену частину авторської винагороди і представив копію відповідного платіжного документа. Позивачка наполягала на тому, що договір її батьком не був підписаний і про одержання ним сум за платіжним документом їй нічого не відомо.

Яке рішення повинен винести суд? Чи є порушення прав інтелектуальної власності позивачки? Якщо є, то які заходи їх захисту передбачає чинне законодавство?

Завдання 4.

В 2019 році видавництво «Обрій» опублікувало повість Зотова «Випадок у горах». В червні 2023 р. автору стали відомі факти використання його твору без згоди, а саме:

- невеликий уривок з повісті був зачитаний в літературній програмі по обласному радіо;

- повість додатково видана тиражем 800 примірників рельєфно-крапковим шрифтом для сліпих та іншим видавництвом;

- за сюжетом повісті написана п'єса і відбулася вистава в Харківському театрі юного глядача;

- уривок з повісті опублікований у одному із літературних журналів та хрестоматії сучасної української літератури для школярів;

- видавництво «Новий час» опублікувало повість у перекладі на російську мову і частину тиражу імпортувало до Росії;

- один з інститутів виготовив 50 примірників твору для використання в навчальному процесі. При цьому в деяких місцях твір переривався коментарями стосовно літературних прийомів та образів, якими користувався автор.

Підготуйте письмові відповіді на поставлені питання і поясніть на цьому прикладі межі дії авторського права.

Завдання 5.

Композитор разом з поетом створили декілька весільних пісень, які були виконані в концертному залі. Видавництво звернулось до авторів з пропозицією про видання цих пісень.

З ким повинен бути укладений цей договір, якщо видавництво має намір водночас видати ноти з текстом, а також ноти і текст окремо?

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: підготовка до виступу на семінарському занятті, вирішення практичного завдання, участі у дискусії.

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії та у вирішенні практичних завдань.

Форма контролю

Усне опитування, контрольна робота, перевірка виконання студентами письмових завдань.

Семінар 2

Тема. Захист авторського права та суміжних прав

План семінарського заняття:

6. Поняття та порядок захисту авторського права та суміжних прав (неюрисдикційний та юрисдикційний порядок захисту, претензійна робота)
7. Види порушення авторського права та суміжних прав.
8. Цивільно-правова відповідальність за порушення авторського права та суміжних прав.
9. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення авторського права та суміжних прав.
10. Поняття академічної доброчесності, плагіату та пошук плагіату в текстах.

Тематика презентацій:

3. Формування доказової бази у сфері порушення авторських і суміжних прав.
4. Судова експертиза у сфері авторського права та суміжних прав.

Практичні завдання:

(Вирішення практичних завдань (кейсів) здійснюється студентами семінарських занять, з подальшою деталізованою подачею відповіді та обговоренням)

Завдання 1.

У березні 2019 р. співробітниками юридичного відділу страхової компанії «Ризик» розроблено ініціативний проект Закону України «Про страхову справу» і розповсюджений для обговорення серед страхових компаній м. Харкова, а один примірник направлено у Верховну Раду України. Через деякий час з'ясувалось, що окремі його ідеї були використані в роботі та локальних нормативних актах страхової компанії «Поліс», зокрема у її Правилах добровільного страхування кредитів. Вважаючи порушенням належне СК «Ризик» авторське право, у господарський суд Харківської області було подано позов про відшкодування заподіяних збитків, у тому числі втраченої вигоди, а також вилучення та спрямування на її користь незаконно отриманих в результаті порушення прибутків.

Проаналізуйте вказану ситуацію і підготуйте письмові відповіді на питання: що є об'єктом авторського права і які об'єкти цим правом не охороняються? Чи вправі господарський суд розглядати вказаний позов? Чи підлягають задоволенню вимоги позивача? Яке рішення повинен прийняти суд?

Завдання 2.

Програміст за фахом, Мороз, розробив комп'ютерну програму для ведення автоматизованого бухгалтерського обліку на підприємствах. Програма була створена за трудовим договором, укладеним гр. Морозом (автором) з приватним підприємством «Альтаір». Після закінчення роботи над програмою автор передав її роботодавцю, за що той сплатив йому обумовлену договором грошову винагороду. Через деякий час (приблизно півроку) автору програми стало відомо, що приватне підприємство «Альтаір» уклало декілька авторських договорів, згідно з якими право на використання вищевказаної програми було передано іншим підприємствам. Гр. Мороз, вважаючи себе автором програми, звернувся до суду з позовом на приватне підприємство «Альтаір», в якому прохав суд винести рішення про припинення розповсюдження програми і відшкодування йому завданих збитків. Свої вимоги позивач мотивував тим, що згідно з чинним законодавством саме йому, а не відповідачу, належить авторське право на створену програму та що умовами трудового

договору не було передбачено право відповідача на розповсюдження програми.

Яке рішення повинен прийняти суд? Що таке комп'ютерна програма і які особливості регулювання відносин по їх створенню та використанню? Які особливості режиму службових комп'ютерних програм ?

Завдання 3.

Видавництво «Центрінформ» випустило серію брошур з тостами і піснями від Олексія Балдакова, куди без згоди авторів та їх правонаступників включено їхні твори без виплати авторської винагороди. Дочка та внучка поета Льва Ошаніна заявили видавництву претензію, а коли конфлікт не вдалося владнати, то звернулася з позовом про компенсацію морального збитку на суму 2200 мінімальних зарплат.

Проведіть юридичний аналіз наведеної ситуації. Яке рішення повинен винести суд? Підготуйте проект позовної заяви.

Завдання 4.

Автори навчального посібника «Обчислювальна техніка» уклали угоду з видавництвом, не вказавши в угоді строку випуску твору в світ та строку дії угоди. По закінченні року від дня передання видавництву рукопису автори поцікавились, коли їх посібник буде випущений у світ. Не одержавши конкретної відповіді, вони передали даний посібник іншому видавництву, домовившись про строк видання. Угоду з першим видавництвом вони пообіцяли розірвати. Коли автори повідомили видавництво про розірвання угоди, видавництво їм відповіло, що оскільки в угоді строк не був передбачений, це означає, що права на даний посібник передані видавництву назавжди і автори цього посібника більше ніякими авторськими правами не користуються.

Чия позиція в цьому спорі є обґрунтованою і як він повинен бути вирішений, якщо автори звернуться з позовом до суду?

6.Перелік питань для самоконтролю з курсу «Авторське право і суміжні права»

1. Поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності
2. Поняття авторського права.
3. Авторське право в об'єктивному розумінні.
4. Авторське право в суб'єктивному розумінні.

5. Принципи авторського права.
6. Джерела авторського права.
7. Система міжнародної охорони авторського права і суміжних прав. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).
8. Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів.
9. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право.
10. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS).
11. Об'єкти авторського права.
12. Об'єкти, що не охороняються авторським правом.
13. Суб'єкти авторського права.
14. Виникнення суб'єктивних авторських прав.
15. Презумпція авторства.
16. Строк дії суб'єктивних авторських прав.
17. Особисті немайнові права автора твору літератури, науки та мистецтва.
18. Майнові права автора твору літератури, науки та мистецтва.
19. Правомірне використання твору без згоди автора або іншої особи, яка має авторське право.
20. Авторське права на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору та за замовленням.
21. Комп'ютерні програми і бази даних як об'єкти авторського права.
22. Розпорядження майновими правами суб'єктів авторського права.
23. Ліцензія на використання об'єкта авторського права.
24. Авторські договори.
25. Договори про створення за замовленням і використання об'єкта авторського права.
26. Договори про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
27. Паушальні платежі та роялті.
28. Державна реєстрація авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір.
29. Захист авторських прав.
30. Захист авторського права судом.
31. Поняття суміжних прав.
32. Загальна характеристика об'єктів суміжних прав.
33. Суб'єкти суміжних прав.
34. Виникнення і здійснення суміжних прав.
35. Права виконавців.

36. Права виробників фонограм.
37. Права організацій мовлення.
38. Обмеження суміжних прав.
39. Строк дії суміжних прав.
40. Захист суміжних прав.
41. Способи управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.
42. Правове регулювання компетенції та діяльності організацій колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.
43. Проблеми охорони прав на об'єкти авторського права в мережі Інтернет.

7. Модульні контрольні роботи

Модуль № 1

Варіант 1

1. Джерела авторського права і суміжних прав.
2. Поняття та загальна характеристика співавторства.
3. Поняття та загальна характеристика майнових прав автора.

Варіант 2

1. Система міжнародної охорони авторського права і суміжних прав. Всесвітня організація інтелектуальної власності.
2. Поняття та загальна характеристика суб'єктів авторського права.
3. Поняття особистих немайнових прав автора.

Варіант 3

1. Поняття та загальна характеристика авторського права і суміжних прав.
2. Види об'єктів авторського права. Самостійні та несамостійні (похідні і складені) твори як об'єкти авторського права.
3. Поняття та види винагороди за використання творів автора.

Варіант 4

1. Міжнародно-правові акти з питань авторського права і суміжних прав.
2. Поняття та загальна характеристика об'єктів авторського права.
3. Класифікація майнових авторських прав.

Модуль № 2

Варіант 1

1. Державна реєстрація авторського права в Україні.

2. Поняття і загальна характеристика об'єктів суміжних прав.
3. Майнові права виконавців. Строк охорони прав виконавців.

Варіант 2

1. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на твір.
2. Виникнення та здійснення суміжних прав.
3. Не юрисдикційна форма захисту авторського права і суміжних прав

Варіант 3

1. Виникнення авторського права. Презумпція авторського права.
2. Види суб'єктів суміжних прав.
3. Правове регулювання компетенції та діяльності організацій колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав..

Варіант 4

1. Поняття та види авторського договору.
2. Вільне використання об'єктів суміжних прав.
3. Юрисдикційна форма захисту авторського права і суміжних прав.

8.Критерії та система оцінювання курсу.

Розподіл балів за результатами поточного, модульного і підсумкового контролю знань.

Загальна кількість балів, що відводиться на навчальну дисципліну - 100 балів. З дисциплін, для яких навчальним планом передбачено проведення підсумкового контролю (екзамену) на поточний і модульний контроль виділяється 60 балів, на підсумковий контроль - 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-68	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на занятті та набуття навичок під час виконання відповідних практичних завдань, та підготовки презентацій.

Оцінювання виступу (знань) здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

4-5 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. граматично і стилістично без помилок оформлено роботу;

3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

2 бали – завдання виконане частково, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1 бал – завдання виконане частково, у роботі допущені значні граматичні чи стилістичні помилки;

0 балів – завдання не виконане.

Доповнення виступу участь у дискусії:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми. Запитання до доповідачів:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, використання основної та додаткової літератури.

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами поточного контролю з дисципліни викладач оголошує в кінці кожного семінарського заняття та виставляє в Журнал обліку роботи академічної групи. Сумарна кількість отриманих балів з кожного виду навчальної

діяльності здобувача вищої освіти за різними формами поточного контролю виставляється викладачем у журнал обліку роботи академічної групи.

Індивідуальна самостійна робота (підготовка презентацій, вирішення задач).

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Критерії оцінювання презентації.

Форма презентації Feedback

ПІБ студента:

Назва презентації:

0 балів недостатній	1-4 б. середній	5-6 б. хороший	7 балів відмінний
------------------------	--------------------	-------------------	----------------------

1 Підготовка				
--------------	--	--	--	--

2. Структура				
--------------	--	--	--	--

Мета.

Вступ/основна частина/висновки.

Послідовність, структура.

Використання прикладів.

Управління часом.

3. Використання візуальних інструментів				
---	--	--	--	--

Макет і читабельність.

Використання візуальних прикладів (фото, відео, тощо).

4. Мова, формулювання				
-----------------------	--	--	--	--

Чіткі та прості формулювання речень.

Юридична термінологія.

5. Ораторське мистецтво				
-------------------------	--	--	--	--

Швидкість

Гучність

Артикуляція

6. Контакт з аудиторією				
-------------------------	--	--	--	--

Встановлення зорового контакту з аудиторією
Спілкування з аудиторією
Надання можливості для запитань

7. Робота з питаннями				
-----------------------	--	--	--	--

Коментарі →

Позитивні сторони:

На що звернути увагу:

Критерії оцінювання практичних задач (кейсів).

Практичні кейси	
Критерій	Бал
Структура та логічне викладення матеріалу 1. Відповідь структурована чітко та переконливо. 2. Мова та виклад є академічними з використанням юридичної термінології. 3. Коректне та належне цитування нормативно-правових актів, юридичної літератури та використання судової практики.	0-1
Факти, юридичні питання та формулювання проблеми 1. Чіткий аналіз фактичного матеріалу та розуміння актуальності проблематики питання.	0-1
Розуміння правових концепцій, принципів і норм 1. Правильно визначено юрисдикцію та застосовано відповідне законодавство. 2. Відповідні правові поняття, принципи та норми визначені юридично правильно та належним чином.	0-1

Практичні кейси

Критерій	Бал
<p style="text-align: center;">Аргументація сторін</p> <p>1. Юридичні поняття застосовані юридично правильно та відповідним чином до справи, що розглядається.</p> <p>2. Аргументи однієї позиції, а також контраргументи підкріплюються правовим тлумаченням положень та посиланням на судову практику.</p>	0-3
<p style="text-align: center;">Представлення позицій сторін. Дебати</p> <p>1. Виступ демонструє логіку, послідовність і чітке юридичне мислення.</p> <p>2. Чітко обґрунтована аргументація щодо виявлених правових питань із доказами оригінальності та переконливості.</p>	0-1
Максимально кількість балів - 7 балів	

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота містить 3 питання, кожне з яких оцінюється за 3-х бальною системою за шкалою:

Бали	Критерії оцінювання
3	<ul style="list-style-type: none"> · Відповідь повністю відповідає на питання, демонструє глибоке розуміння матеріалу та здатність до аналізу. · Відповідь містить чіткі та переконливі аргументи, підтримані наочними прикладами або доказами. · Відповідь чітко та логічно структурована, має акуратне оформлення, не містить помилок у мові та граматиці.
2	<ul style="list-style-type: none"> · Відповідь частково відповідає на питання, може бути деяка неоднозначність або недостатність у викладі. · Відповідь містить аргументацію та приклади, але може бути менш деталізованою або менш переконливою. · Відповідь має загальну структуру, але може містити окремі помилки у висловлюванні або невдалі формулювання.
1	<ul style="list-style-type: none"> · Відповідь не відповідає на питання або містить суттєві помилки чи недоречності у викладі. · Відповідь має обмежену або нечітку аргументацію, приклади відсутні і.

· Відповідь має незадовільну структуру, непослідовний виклад, помилки у мові та граматиці помітні.
--

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий контроль передбачає іспит. Студент здійснює виконання двох теоретичних та одного практичного питання. Іспит проводиться в період екзаменаційної сесії згідно з її розкладом у формі виконання під контролем викладача самостійної письмової екзаменаційної роботи. Іспит проводиться за екзаменаційними білетами, які щорічно оновлюються і затверджуються на засіданні кафедри. Білети для виконання екзаменаційної роботи студенти отримують індивідуально за принципом „жеребкування”

9.Список рекомендованих джерел та літератури з курсу.

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів [Електронний ресурс] URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051
2. Всесвітня конвенція про авторське право. (Про участь у Конвенції див. Постанову ВР № 3794-12 від 23.12.1993) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_052
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 63, ст.209 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2974-20#Text>
4. Про архітектурну діяльність: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 31. Ст. 246. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/687-14>
5. Про видавничу справу: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 32. ст. 206 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80>
6. Про державну реєстрацію авторського права і договорів які стосуються авторського права на твір: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1756 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF>
7. Деякі питання реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір: Постанова Кабінету

- Міністрів України від 11 серпня 2023 р. № 843 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/843-2023-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. № 72 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/72-2003-%D0%BF>
 9. Про кінематографію: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 22. Ст.114. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/9/98>
 10. Про рекламу: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 39. Ст. 181. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96>
 11. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав: Закон України від 15.05.2018 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 32, ст.242 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19#Text>
 12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=2483876
31
 13. Цивільний кодекс України. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 461. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
 14. Іващенко В., Колісник А. Кульбашна О. Законодавче забезпечення права інтелектуальної власності в Україні та інших державах: порівняльний аспект. Часопис Київського університету права. 2022/1. С.169-172
 15. Іващенко В., Колісник А. Кульбашна О. Формування системи правового регулювання авторського права та суміжних прав в Україні у 90-х рр. ХХ ст. Юридичний вісник. 2'2022. С.68-75
 16. Іващенко В. Окремі аспекти внесення інтелектуальних прав до статутного капіталу господарського товариства. Юридичний вісник №1/2024 С.
 17. Капіца, Ю. М. Директива 2019/790/ЄС про авторське право в єдиному цифровому ринку та питання адаптації законодавства України [Електронний ресурс] / Ю. М. Капіца // Інформація і право. – 2019. – № 3. – С. 65–77.

18. Капіца, Ю. Директива ЄС про авторське право в єдиному цифровому ринку: нові виміри чи нові випробовування? [Електронний ресурс] / Ю. Капіца // Інтелектуальна власність. – 2019. – № 8. – С. 6–22.
19. Кочина О. Міжнародно-правовий досвід захисту авторських прав у всесвітній інтернет-мережі та перспективи його застосування в Україні. Часопис цивілістики, № 37 (29 липня 2020): 93–97.
20. Поливач, Є. Ю. Зміст авторських прав на комп'ютерні програми та їх види. Прикарпатський юридичний вісник, № 1 (2 липня 2021): 47–50.
21. Directive (EU) 2019/789 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 laying down rules on the exercise of copy right and related rights applicable to certain online transmissions of broadcasting organisations and retransmissions of television and radio programmes. and amending Council Directive 93/83/EEC <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/789/oj>
22. Directive (EU) 2019/789 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC і 2001/29/EC <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>